

Edebiyat Defteri

filamingo -Yazıları-

Oluřturulma Tarihi:
22 Mart 2024 Cuma

Yayınlayan:
Edebiyatdefteri.Com
Türkiye'nin Kültür ve Sanat Platformu

KUTSAL KENT. İZNIK

NOSTALJİ

21 Mayıs 1974... O gün Eczacı Sevin Uyar ile hayatımı birleştirdim ve SSK Mevzuatı konusunda yazılar yazdığım rahmetli - 2003 yılında geçirdiği trafik kazasında yaşamını yitiren- Ercan Arıklı'nın Ekonomi Politika Gazetesindeki arkadaşlarımın indirimli armağanı olarak, balayı için İznikteki Kırıkçatal Tesislerine gelmiştik.

Aradan 44 yıl geçti. Kırıkçatal eldeğıştirerek yeniden yapılandırılmış. GRAND NICEA HOTEL -İznik- adını almış. Üçyüz kişilik konferans salonu ve yeterli konaklama kapasitesiyle kongre turizmineelverişli hale gelmiş. Ön günlük tatilimizi (03 Haziran/13 Haziran 2018) geçirerek İstanbul'a dönüyoruz.

1. KONSİL (İZNİK M.S. 325)

Makedonya Kralı Büyük İskender'in kumandanlarından Antigonius tarafından Milattan önce 316 yılında kurulan Nicea, Kutalmışoğlu Süleyman Şah tarafından Bizanstan alınarak, Selçuklu Devletinin başkenti yapıldı. Adı "Nicea'nın izi" anlamında İZNIK olarak değıştirildi.

Türkler İznik'i başkent, hristiyanlar kutsal kent olmaya layık buldular.

M.S. 325 yılında tüm hristiyan dünyasından 228 piskoposun katıldığı ve hristiyanlık dininin temel ilkelerinin tartışılıp karara bağlandığı İznik; M.S. 1962 yılında Vatikan'da toplanan 19. Konsil'de; Kudüs ve Vatikan'dan sonra 3. Kutsal kent ilan edildi.

İznik'te Senatus Sarayında toplanan 1. Konsil'de İskenderiyeli dinbilimci Arius'un; Hz. İsa'nın sadece bir insan olduğu, Tanrı'dan Dünyaya gelmediği düşüncesine piskoposlar çoğunluğu karşı çıktı. İsa'nın Tanrı'nın oğlu olduğu inancı uzun tartışmalardan sonra kabul edildi. Oğul sahibi olan Tanrı'nın karısı ya da kocası olması gerekmez mi?

Tanrı'nın somut özne değil, soyut kavram olarak varsayılması akla uygunken; duygu ve düşüncesi İsa'yı Tanrı'nın oğlu olarak kabul edebilecek düzeyde olanlara hoşgörölü davranmak gerekir. Horgörölü olmak;bizi onlardan, onları izden uzaklaştırır. Önemli olan yaklaşarak kaynaşmaktır.

MÜZE MÜDÜRÜ TAYLAN SEVİL DÖNEMİ (1989/2001)

Namık Kemal Zeybek'in Kültür Bakanlığı döneminde İznik Müze Müdürlüğü görevine atanan AYLAN SEVİL ile modern müzecilik bilgi ve becerisi uygulanmaya başlandı. İsa'nın 2000. Doğum Yılı Törenlerle kutlandı. Dünya Televizyonlarında kutlamalar yayınlandı. O yıl İznik Müzesinin bilet satışı, ziyaretçi sayısı 100.000'i aştı.

Oysa şimdi, İznik Müzesi Bitmez tükenmez tadilat nedeniyle 5 yıldır kapalı!.. Müze değil, depo!... Açık hava Tiyatrosunun etrafı çitlerle çevrili!.. Gölün 50 metre kadar içerisindeki batık Bazilika'yı, dalgıçlardan başka gören bilen yok!...

BABAMIZ ORTAASYALI ANAMIZ ANADOLULU...

Babamız Ortaasya'nın, anamız Anadolu'nun mirasçılarımız biz. Demre'li Noel Baba ve Demre'si; hristiyanların kutsal kenti İznik, hristiyan olmasak da bizimdir. Hristiyan turistlerin ilgisini çekecek etkinliklerin düzenlenmesi bize maddi; hristiyanlara manevi kazanç sağlayacağına göre, ortak olmamızda yararımız var.

AB'ye uyum sağlamak için, hristiyan olmamız gerekmiyor.Hristiyanları anlamamız, olmazsa olmazımız.

POETİKA'm

[ikiyanayasa] YAZAN YAZAR
OZAN OZAR

Ozan, şiir yazar kimse
Ozanca, ozan gibi
Ozansı, ozana benzeyen
Ozansılık, şairanelik

Bu nedenle OZ; şiirdir, yır'dır. OZMAK, şiir yazmaktır.

ŞİİR DÖRT BOYUTLUDUR

1. uzunluk: Şiirin canlandırıldığı -okunduğu, söylendiği, yaşandığı-zaman süresi
2. Genişlik: Şiirin uyandırdığı etki
3. Yükseklik: Şiirin Kalitesi: Duygu, düşünce, resim -teşbih-, müzik -kafiye, ritm- düzeyi
4. Zaman: Şiirin şimdisi, giderek geçmişi

ŞİİRDE DIŞSES İÇSES

Şiirde dışses -konuşma sesi- ile içses -düşünme sesi- ayrımı yapılmamakta; her ikisi şairin dışsesiyle dışa vurulmaktadır. Aşağıdaki şiirimde içses; iki kısa çizgi arasında yer almaktadır:

-.....-

ŞİİRDE DIŞSES İÇSES

Sevmiyorum artık seni
Bıktım senden
-Desem de sırlıklam aşıkım ona-

Sen öyle san
Kimi kandırıyorsun
Sırlıklam aşıksın bana
Hadi sana güle güle

-İnanmadı onu sevmediğime
Kadının sezgisi erkeği yendi-

DİZELER

Dizeler
Solukları şiirlerin

Dizeler
Can simitleri şairlerin

Dizeler yürüyemez koşamaz uçamaz emeklerler
Dizeler yürürler tıpış tıpış
Dizeler koşarlar coşarlar Çağıl Çağıl çağlarlarlar

Dizeler yükselirler gökyüzüne
Uçar giderler Şiiristan diyarına

TÜRKDİLYURDU (I)

Yap yaşayan Türkçeden
Türkçeyi incitmeden
Tüm Türklerin Türkçesi
Zevkine olsun giden

[ikiyanayasa]Yukarıdaki dizeler 3 Nisan 2013 günlü internette Harbi Gazete'de yayınlanmış. Ziya Gökalp'in "İstanbulun Türkçesi" dizesini, "Tüm Türklerin Türkçesi" ile değiştirmişim yalnızca.

TÜRKDİLYURDU; anadil olarak Türkçenin konuşulduğu ülkelerin; Türkçe, tüm Türkçelerin toplamıdır. Birbirlerinden söz alarak gelişip zenginleşmelerinden doğal ne olabilir? ELEŞTİRİ: Arapça kökenli "Kelime"'nin "Sözcük" olarak Türçeleştirilmesi yanlış bence. "Kelime" bal gibi "söz" ile karşılanır. "Sözcük" ancak "Hece" karşılığı olabilir.

Ne dersiniz?

nediyorsunuz@protonmail.com adresimize yazınız

TÜRKDİLYURDU (II)

TÜRK uyruğuÇE UYRUKLU SÖZLER

Anadiller milletleri, milletler devletleri oluşturur. Her devletin uyruğu olduğu gibi her anadilin de bir uyruğu vardır. Hangi kökenden gelirse gelsin, Türk devletinin uyruğundaki herkes Türk; hangi kökenden gelirse gelsin Türkçe dilinin uyruğundaki her söz Türkçedir.

"HAK" Arapça kökenli, bu haliyle Arap dili uyruklu bir söz. Eğer (+LI) ekleyerek "HAKLI" dersek; Arapça kökenli "HAK", Arapçayken; "HAKLI" Türkçe uyruklu olur. Arapçada Türkçe söylenişiyle "HAKLI" sözü var mı? Yok. Bu durumda "HAK" Arapça, "HAKLI" Türkçedir. Ne dersiniz?

TÜRKDİLYURDU (III)

DİL DEMOKRASİSİ

Her söz o dili konuşanların oy'una sunulmuş öneridir... Çoğunluğun kullanarak onayladığı sözler o dilde kalıcı, kullanmayarak onaylamadığı gidicidir. Atatürk bu bilinçle, Türk Dil Kurumunu devlete bağlamamış, devlet dairesi değil halka bağlı dernek olarak kurdu muştur.

Arapçadan esinlenerek osmanlıcada üretilen "Tayyare" sözü, Türk Dil Kurumunun önerisi "Uçak" sözüyle birlikte kullanılarak güreştirilmiş, sonuçta "Tayyare" yerini "Uçak"a bırakmıştır. "Tayyare" sözü "Uçak"ı alt edebilir yada her ikisi kardeş kardeş birlikte yaşayabilirlerdi.

NE DERSİNİZ? Aynı yöntem yeni öneriler için uygulanmalı mı?

TÜRKDİLYURDU (IV)

MÜZİKAL DİL TÜRKÇE

Melih Aşık'ın MİLLİYET'teki 28 Eylül 2021 günkü açık penceresinden:

"Yıl 1960... Gazeteci Ömer Sami Coşar ve Orhan Karaveli Moskova'da Nazım Hikmet'le bir kaç gün geçirirler. Bir şiir toplantısına katılırlar. O toplantıda Nazım şiirlerini Türkçe okur. İzleyenler çılgınca alkışlarlar. O akşam yemekte Orhan Karaveli Nazım'a sorar:

"Salonda pek Türkçe bilen yoktu ama seni çılgınca alkışladılar. Ruslar sesini mi beğendi?"

"Onlar , biliyor musun, Türkçemizi dinlerken mest olurlar. Türkçeyi müzik dinler gibi dinlerler. Ben Mısır'da Türkçe şiirler okudum, Küba'da da. Nereye gitsem Türkçe şiir okumamı isterler. Sonra da bugün gördüğünüz gibi alkışlarlar. Çünkü Türkçe dünyanın en güzel, en müzikal dilidir"

Türkçemizi yabancı dilbilimciler de sever överler. Müzikalitesiyle kulak okşayan kaç dil var Dünya'da... Dil, anlam yüklenmiş sestir. Dilin müzikalitesi için, kuralları göz ardı edilebilir. Söz gelişi Türkçede (İ) ünlüsünden sonra (e, i, ö,ü) ünlülerinin gelişi kuraldır. Bu kurala aykırı olarak GELİYOR diyoruz. O'nun yerine kurala göre gelmesi gereken harfleri koyarsak; GELİYER, GELİYİR, GELİYÖR, GELİYÜR dememiz gerekirdi. Bunların hiçbiri kulak okşamıyor. Dilimizin müzikalitesi için GELİYOR diyoruz.

--DAŞ EKİ

Dil kuralcılarını müzikaliteyi göz ardı edebilirken, dil sanatçısı şairler, edebiyatçılar toz kondurmazlar. TDK sözlüğünde kurala kurban edilen bir örnek: TÜRDEŞ; türleri bir olan... Ses uyumu kuralı için müzikalite harcanmış... Türdaş daha müzikalken kulak ardı edilmiş...

TÜRKDİLYURDU (V)

MATEMATİKTİR TÜRKÇE

"Öyle farklı dildir ki
Matematiktir Türkçe
Zengindir köklerinden fıskıran düzinelerle sözcükle

Ses uyumuyla değişen
Anlam
landır
mala
rıyla
Düşüncenin mantığın felsefenin
En yatkın dilidir Türkçe"
Kim mi diyor bunları
Türk olmayan Prof. Dr. David Cuthell

Türkler Türkçe nankörü oldular
Tarihleri boyunca
Göktürklerin pa ralı'ları ile bil gi li'leri
Türkçeyi kovdular Çinli kılığıyla
Çince konuşarak evlerinde

Müslümanlaşan Türkler doldurdular Arapçayı Farsçayı Türkçeye
Avrupalılaştıran Türkler mal bulmuş mağribi gibi sarıldılar Fransızcaya İngilizceye

Türkçe gitti gidiyor derken
Her defasında parasız pulsuz Türkler
Türkçeye sarıldılar Türkçeyi yaşadılar Türkçeyi yaşattılar

Arabın "Kelime"sine "Sözcük" demiş dil bürokratı küçük söz anlamında
"Ev" tek heceli sözcük tamam da
"Ev
lendir
medik
leri
mizden
sınız" on iki heceli küçük söz
Sözcük mü yine

"Yazın"
Yazmaktan yaz emri
Yaz mevsimi ayrıca
Arapça "edebiyat" karşılığı üstelik
Bu denli sığ bu denli yoksul mu Türkçe

Türkçe ana dilli kim varsa
Sorumlu Türkçenin bakımından onarımından arındırımından kazanımından

Yap yaşayan Türkçeden
Türkçeyi incitmeden